

ORSZAGOS TÖRVÉNY- ÉS KORMÁNYLAP

Erdély kormatartományra nézve

XXII.-ik darab:

kiadatott és szétküldetett 1850 December 10-kén.

Szám.

99 Utasítása a cs. k. polgári és katonai kormányzónak 1850-diki october 28-káról a piaci árak pontos kinyomozása és kiutalása iránt

Lap.

280

Landesgesetz- und Regierungsbilatt

für das

Bronland Siebenbürgen.

XXII. Etüde.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ausgegeben und versendet am 10. Dezember 1850.

Inhalts-Verzeichniß.

Seite.

99. Vorschrift des E. k. Civil- und Militär-Gouverneurs vom 28. Oktober 1850, wegen richtiger Erhebung und Ausweisung der Marktpreise

280

ФОДА ДЕПІЛОР ПРОВІЧНАЛІ ІІІ А ГУВЕРНІЛІ

н о т р ь

ДРАГА БЕ КОРОАНЪ ТРАНСІАВАНИА

БУЖАТА XXI.

відповідає зі тримісячним 10. Десемвре 1850.

KONСПЕКТЫ-КЗПРИСЛАВІ

Пачина.

99. Прескієзлъ губернаторів ч. р. вівіш ші мілітарій din 28. Октобре 1850, ненрѣ ахвата ерзаре, ші язвіфікаціоне а прещеріорѣ де тарагъ

280

36

99 szám.

Útiasítás

a cs. k. polgári és katonai kormányzónak 1850 iki octob. 28-áról, a piaci árak pontos kinyomozását és kimutatására iránt.

1-ször. A piaci árak kinyomozása és kijelölése mind azon helyiségekben, hol hétvásárok tartanak, a helybeli tanács s illetőleg a községi előjáró teendője.

Ezen nevezett községi igazgatóságnak kötelesége gondoskodni, miszerint ezen foglalkozásra egy ügyes tanácsi előadó vagy községi hivatalnok jelöltessék ki, és teendőjeiránt az illető tanácsi vagy községi előjáró által személyes felelőség mellett szorosan e jelenlegi rendszabály értelmében utasíttassék.

2-or. A piaci árak kinyomozásával megbizott községi hivatalnok mellé, hivatalos működésének mindenkorai teljesítése alkalmára, a község kebeléből bizalmi férfiakkép két vagy három bocsületes polgárok rendelendők, főleg olyanok, kik irni s olvasni tudnak, az áru forgalomról szükséges szakismerettel bírnak, s a kik aztán együtt képezendik a vásári bizottságot.

3-or. Zen vásári bizottsánya a piaci árak kinyomozásának pontosságáról egésszében és részletesen jót áll, s azért pontatlanságának rajtaérére esetében feleletre vonandó.

4-er. Melly okból tehát a vásári bizottsánya tagjai választásakor is okosan és elővigyázattal kell eljárni, hogy e végre csak erélyes, értelmes és bocsületes egyének választassanak, s kiknek e kérdezésben álló teendő széleja és fontossága világosan megmagyarázandó.

Illy bizottsánya tagokkal leendő elválasztásból kirekesztetnek mindenazon iparosok, kiknek személyes viszonyaikból vagy élelmi kereseteikből következtetve, ezen foglalkozásra nézve káros befolyásától lehetne tartani.

5-ör. Az emlitett vásári biztosok a tanácsi vagy községi előjárónak eskü helyett kézadással igérik meg bocsületükre s hűségükre, miszerint a rájuk bízott teendőnek lelkiosmeretesen és valódi hűséggel fognak megfelelni.

6-ör. A község kebelébőli vásári biztosok, azon okból, hogy élelmi keresetektől kárunkra ne vonassanak el, havankint változtathatnak.

7-er. Az illyképen alakult vásári bizottságnak kötelessége e szerint valamennyi vásárnapon a tulajdonképeni valódi piaci árakat az által nyomozni ki alaposan, miszerint nem elégséges netalán csak azon árakkal megelégedni, milyeket a piaczra megjelenő árulók árujuként kérnek, hanem a vásári bizottságnak teendője lesz magának a valósággal megtett eladásokról tudomást szerezni, s azon valódi árakat kitudni, a melyeken az áruk elalkudtattak.

A miért is komolyan és pontosan lásson utána a bizottsánya, hogy a valódi árak adóssánanak fel,

Nr. 99.

Borsförfift

des f. f. Civil- und Militär-Gouverneurs vom 28. Oktober 1850, wegen richtiger Erhebung und Ausweisung der Marktpreise-

Erstens. Die Erhebung und Ausweisung der Marktpreise hat in allen Orten, wo öffentliche Märkte abgehalten werden, der Orts-Magistrat und bezüglich der Gemeindevorstand vorzunehmen.

Diese Gemeindevorwaltung ist verpflichtet dafür Sorge zu tragen, damit zu diesem Geschäft ein geschickter Magistrats-Referent oder Gemeindbeamte bestimmt, und hierin von dem betreffenden Magistrats- oder Gemeindevorstande bei persönlicher Verantwortung genau nach der gegenwärtigen Vorschrift angeleitet werde.

Zweitens. Dem mit der Erhebung der Marktpreise beauftragten Gemeindbeamten sind zu einer jeden Amtshandlung zwei bis drei rechtliche Bürger aus der Gemeinde, und zwar vorzugsweise solche, welche des Lesens und Schreibens kundig sind, und bezüglich des Verkehrs die nötigen Fachkenntnisse besitzen — als Vertrauensmänner beizugeben, — welche zusammen die Markt-Kommission bilden.

Drittens. Diese Markt-Kommission hat solidarisch für die Richtigkeit der Marktpreis-Erhebungen einzustehen, und ist daher bei Besund der Unrichtigkeit zur strengen Verantwortung zu ziehen.

Viertens. Diesem zu Folge ist daher auch bei der Wahl der Markt-Kommissions-Mitglieder mit Klugheit und Vorsicht vorgezugehen, damit hięzu nur eifrige, verständige und redliche Leute gewählt werden, welchen der Zweck und die Wichtigkeit des in der Frage stehenden Geschäftes genau zu erklären ist.

Von der Wahl hięzu sind überhaupt alle jene Gewerbsleute ausgeschlossen, deren persönliche Verhältnisse oder Nahrungserwerbe irgend eine nachtheilige Einwirkung auf dieses Geschäft besorgen lassen.

Fünftens. Die erwähnten Markt-Kommissäre haben dem Magistrats- oder Gemeindevorsteher mittels Handschlag bei Ehre und Kreue an Eidesstatt anzugeben, daß ihnen anvertraute Geschäfte gewissenhaft und wahrhaftig zu besorgen.

Sechstens. Die Markt-Kommissäre aus dem Mittel der Gemeinde können monatweise gewechselt werden, um sie nicht mit Nachtheil ihrer ordentlichen Nahrungserwerbe zu entziehen.

Siebentens. Die solcher Gestalt gebildete Markt-Kommission hat sonach an jedem Markttage die eigentlich wahren Marktpreise dadurch gründlich zu erheben, daß sich nicht etwa blos mit den Preisen begnügen werde, welche die zu Markte kommenden Verkäufer auf Verfragen anfordern, sondern daß sich die Markt-Kommission in die Kenntnis der wirklich abgeschlossenen Verkäufe setze, und die wahren Preise erhebe, um welche die Verkäufe abgeschlossen wurden.

Die Kommission hat daher mit Ernst und Genauigkeit darauf zu sehen, daß derselben die wahren

Nr. 99.

ИМПЕРИАЛ

ръквернатори възле ч. р. чивил и милиции die 28. Октомври 1850, пентръ аквата ерзареши жостифициране а предприноръ де търгъ.

1. Ерзареаши жостифициране предприноръ де търгъ ареа о днепропреде да тъто локврите къде се упът търгъ де сенчътъ маистратъши респективе капацитет компакт.

Ачеастъ администраторъ компактъ есте днепропредатъ а гръжди ачеса, ка ла окапъцина ачесата съ се детермине за референтъ маистратъши сао официалъ дин компактъ десертъ, ши дн ачеастъ съ фие дн подсъдъ де кътире респективъ прещедите маистратъши оръ компактъ съв персонала са респонсабилитет, аквратъ днъ прескрисълъ де фадъ.

2. Официалъти компактъ днепропредатъ къ ерзареа предприноръ де търгъ ла фикара локврите официјасъ тревзие съ и се дяа дин компактъ дои пънъ дн третъ честингъ чинтигъ ши днъ ка пребединъ де ачеса, кара щи четири ши дн привидъ компардълъ азъ тревзинчоаселе компонингъ де класа ачеса, ка вървашъ де днепреде, кара тоги да оглави формалъ компактъ търгълъ.

3. Ачеастъ компактъ де търгъ ареа о съвътъ солидаръ (престе tot mi deocesi) пентръ аквръцина ерзареа предприноръ де пресълъ търгълъ ши де ачеса дар ла аблареа знои неакврате тревзие трасъ ла сърпънчо.

4. Аша дар дн зратареа ачесата ши да алерчера компактълъ пентръ компактъ търгълъ тревзие процесъ къ днделенчънне ши черкъмчикидънне, ка ла ачеастъ съ се алеагъ пътни вървадъ зелошъ, десептъ ши де омене, кърора тревзие аквратъ десквът скопълъ ши днсемпълата окапъцина еде кареа есте ворва.

Дела ачеастъ алерчера съпъл скопъ афаръ тоги ачеса вървадъ професионитъ, але къроръ реферингъ персонале сао къщигъръ де хранъ да з темре деспре о днръпредъ пътъвичъ асъпра ачесетъ тревз.

5. Номигъл компактъ де търгъ тревзие съ априлатъ прещедителъ де маистратъши оръ де компактъ, пропълътътъ (стърпъдереа де тънъ) дн локъ де жърътътъ, не опре ши кредингъ, къ негодълъ днръпредътъ лор, жъл вор пъзи къ вънъ концингъ, къ дрентатъ ши кредингъ.

6. Компактъ де търгъ алерчъ дин тълока компактъ, се поиз скимба да тъль лвна ка съ пълътъ претрашъ къ скъдере дела регламълъ лор къщигъ де нътремътъ.

7. Компактъ де търгъ форматъ дн модълъ ачеса, аша ареа даръ а ерза дн фикара зидетъ търгъ пречис-адевърателъ пресъръ де търгъ прин ачеса, ка съ пълъ се тълцащъ пътни къ предприноръ, каре ле чеъ вънзетопъ че винъ ла търгъ, кънд ли се фаче днръпредъ, чи ка компактъ де търгъ съ се пътъ дн компонингъ днръпредъвъръ днкеетелъ вънзъръ ши съ ерзареа адевърателъ пресъръ, ка каре се днкееръ вънзъръ.

Деятъ компактъ де търгъ форматъ дн модълъ ачеса, ареа даръ а ерза дн фикара зидетъ търгъ пречис-адевърателъ пресъръ де търгъ прин ачеса, ка съ пътъ се тълцащъ пътни къ предприноръ, каре ле чеъ вънзетопъ че винъ ла търгъ, кънд ли се фаче днръпредъ, чи ка компактъ де търгъ съ се пътъ дн компонингъ днръпредъвъръ днкеетелъ вънзъръ ши съ ерзареа адевърателъ пресъръ, ка каре се днкееръ вънзъръ.

hogy főleg a közvetlőges árulások alkalmával olly gyakran előforduló árbeli visszaélések megszüntessék s a piaci forgalom átalánosan a fennálló városi rendtartás szabályai szerint történjék.

Ezeknek minden lehető tolakodás vagy a szabad áruforgalom megháborítása nélkül kell megtörténni, szem előtt tartatván a szükséges illendőség sértetlensége, sőt a vásári bizottmánynak feladata leend minden helytelen végrehajtó intézkedést annyival is inkább kikerülni, minthogy illyennek kívitele csak is az erre hivatalos helybeli előjáróságnak tartozik hatása körébe, a vásári bizottmány feladására.

8-or. A vásári bizottmány által kinyomozott eladások és vételek az ide zárt minta szerint készítendő vásárikönyvbe pontosan beigatandók, melly alkalommal vigyézzon a vásári bizottmány, micsérint az áruczikkek mértéke, azolt nemé, vagy jósága s áraiak értéke (becse) pontosan följegyeztessék.

9-er. Az eladások és vételek a vásárkönyvbe a piaczra hozott különböző áruczikkek szerint könnyen áttekinthető szakokba irandók, például: gabona, marha, nyers anyagok, élelmiszerök stb.

A vásári nap berekesztésekor az egy és ugyanazon árucikkekben tett alkuk eladási és vételiárának átalánya kiszámítatik, s a vásárkönyvbe beigrottatják, melyet aztán végül valamennyi bizottmányi tagok aláírandanak.

10-er. Azon esetben, ha a megelőző vásárokhoz képest egy vagy más árucikknek piaczi ára szembetűnő mennyiségben, vagy hirtelen hágna vagy szállna, ha árubeli szokatlan böség vagy szükség vagy pedig új árucikkek vétetnének észre, tenezője lesz a vásári bizottmánynak mindenek okát szorosan kitudni, s ez alkalmossal főleg arra fordítani figyelmét, hogy valjon nem az álladalomnak vagy magánosoknak vállalataik követheztében, rossz útak, más közlekedési akadályok, szorgos mezemunka, kebli vagy idegen megterheltesek (vásár és álláshelyi sátorbér) s több effélék által idézetett elő az árak szántszádékosa, mesterséges vagy törtenetes emelkedése vagy szállása.

Ugyan ennek van helye olly esetekben is, ha a vásári bizottmány tagjai észrevennék, miszerint a helybeli piaciárak szembetűnőleg különböznek a szomszédolt helyiségek piaciáraitól, vagy a környék ugyanazon időbeli árulási áraitól.

Mindezen tekintetben gyűjtött észrevételek, s az azokra teendő megjegyzések, néhány szóval a vásárkönyvbe igtatandók s a bizottmányi tagok által aláírandók.

11-er. Ezen vásárkönyv hépezi azon alapot, melly szerint tudositandók a hatóságok és kereskedelmi kamarák saját felkérésök következtében a vásárforgalom szükséges adatairól, s melly szerint készítendők a fennálló rendeletek értelmében a cs. k. katonai élelmezési hivatalokhoz beküldendő pia-ezi árlojstromok.

12-ör. Valamennyi vásárkönyvek a vásári forgalom kiterjesztéséhez képest meghívántató számu

Preise angegeben, die besonders im Zwischenhandel sofort Statt findenden Umliebe in den Preisen beseitigt, und im Marktverkehre überhaupt nach der bestehenden Marktordnung vorgegangen werde.

Dieses hat jedoch mit Vermeidung jeder Zudringlichkeit oder gar Störung des freien Verkehrs, unter Beobachtung des gebührenden Anstandes zu geschehen, und es hat vielmehr die Markt-Kommission sich jeder nicht zustehenden Exekutio-Maßregel um so gewisser zu enthalten, als letzter über Anzeige der Markt-Kommission nur von der hierzu berufenen Ortsobrigkeit selbst auszugehen haben.

Achtens. Alle sonach von der Markt-Kommission erhobenen Käufe und Verkäufe sind in ein nach dem beifolgenden Muster zu führendes Marktbuch genau einzutragen, wobei die Kommission darauf zu sehen hat, daß das Maß oder Gewicht der Verkaufsartikel, deren Gattung oder Güte — und die Währung der Preise — richtig angemerkt werden.

Neuntens. Die Käufe und Verkäufe sind in dem Marktbuch nach den zu Markte gebrachten verschiedenen Artikeln, z. B. Getreide, Vieh, Rohstoffe, Lebensmittel u. s. w. in übersichtlichen Absätzen einzutragen.

Am Schluß des Marktages wird der Durchschnittspreis der in einem Artikel gemachten Käufe und Verkäufe berechnet, im Marktbuche angesetzt, und von allen Kommissions-Gliedern gefertigt.

Behntens. Wenn die Marktpreise eines oder des andern Artikels gegen jene der vorangegangenen Märkte beträchtlich oder plötzlich steigen oder fallen, ein ungewöhnlicher Ueberfluss oder Mangel oder das Vorkommen neuer Markt-Artikel wahrgenommen wird, so hat die Markt-Kommission die Ursache hieron auf das Genauste zu erforschen, wobei das vorzügliche Augenmerk dahin zu richten ist, ob nicht etwa wegen bevorstehenden Unternehmungen des Staates oder von Privataten, schlechten Wegen, sonstigen Hemmnissen der Kommunikations-Mittel, dringender Feldarbeit, lokalen oder auswärtigen Auflagen (Markt- und Standgelder) und dergleichen, ein absichtliches, künstliches oder zufälliges Steigen oder Fallen der Preise hervorgebracht wurde.

Dasselbe hat auch dann zu geschehen, wenn die Kommissionsglieder auffallende Abweichungen der Marktpreise von den Marktpreisen der benachbarten Markttore oder von den gleichzeitigen Verkaufspreisen der Umgegend wahrnehmen sollten.

Die in allen diesen Hinsichten gesammelten No-
zen und hierüber zu machenden Bemerkungen sind
mit wenigen Worten in das Marktbuch einzutragen,
und von den Kommissions-Mitgliedern zu fertigen.

Eßtens. Dieses Marktbuch hat die Grundlage zu bilden, nach welcher die bezüglich auf den Marktverkehr nothwendigen Notizen über Anlangen der Beförderungen und der Handelskammern einberichtet, und die nach den bestehenden Vorschriften den k. k. Militär-Berpflegsämtern einzusendenden Marktpreistabellen ausgefertigt werden sollen.

Bzwölfens. Ein jedes Marktbuch ist in der je nach
der Ausdehnung des Marktverkehrs erforderlichen An-

предп'єрі, съ се днілъ брезъ, таї алеєвъ ла комер-
ція въ тіжночіопіхъ, інтріцеле ти прецк'ї, каре се
днільть аша десдъ, ші ка дні комерція въ тірг-
ові съ се пропъшаскъ днілъ регуляментъ въ тірг-
ові не єсистъ.

Ачеаста ѳписъ тревбие а ле фане къ дикон-
тракареа а tot фелізъл de съпъраре саѣ киаѣ тър-
търаре de ліверблъ комерциѣ, първъндъсе въна къ-
лиингъ мі аеъндъ комиціяне de търгъ маѣ въпрос
и се контені de опі че тъсъръ есекатъвъ, че на і
се къзвине, къ атѣт маѣ алес, къ ачеаста дин зритъ
ре а процедѣ за арътареа комиціяне de търгъ маѣ
дела съперіоритета ложатъ че есте къематъ
пре ачеоса.

8. Тоте къмпъръре щи вънзъръре ербате че
примареа ачеаста де кърре комицесна де ла пръ тра-
сие петракте актрапъл притръпъл протоколъ де ла пръ,
ъкътъл, датъл алътрапъл моделъ, за каре комицес-
са аре а приси притръаколо, ка изъскра щи къмпъ-
л а притръаколъ де вънзърре, соизъл лор саъ вънзъта-
ре щи вълста предцерълоръ съ б.е актрапъл присем-
ате.

9. Копиъръмъ и възпроизвеждане на този документ са разрешени, като се използват за пропагандни цели, а не за практическите цели на социалистическата пропаганда.

Ла сѣрштѣлѣ зијеј *de тѣргѣ* са ва комитата
редомъ де шїжлокъ јакъ комитѣрѣріорѣ ми вѣнзъ-
лорѣ че се Фѣквръ *антироњ* артиклѣ, се ва ду-
гима да проколоклѣ тѣргамѣши се ва сенатскре-
е кѣре тои мембрї комитета.

10. Дакъ предвариле винти са^ж здѣшні артіколѣ пе
въгъ челе але тѣграрілорѣ ѣрекате схие. орї скадѣ
з диссеміната, са^ж Фъръ весте, дакъ се обсер-
въ о неовѣнѣвъ пріосоингъ са^ж ліпсъ, са^ж івріеа
порѣ пои артіколѣ de тѣгрѣ, алѣнчі комісіонеа тер-
антіль аре а черчета къ чеа ма^л таре акбратедъ
рініна ла ачеаса, үндѣ аре а'ши архика прівіреа
на^л гусеантъ ла ачеа, пъ къмта пепірѣ iminim'e
antrepindere din партеа ста^лзі са^ж а пріваділорѣ,
енірѣ дрѹштвѣ реле са^ж але димпедекърѣ але тіж-
бчелорѣ de комюнікъціоне, пепірѣ integratorea ла
раре а къмпілзі, пепірѣ димпінері de дѣрѣ лок-
е са^ж стрыне (banii de тѣгрѣ mi de локѣ) ші
ителе ассеменса, са^ж продзѣ^л о сѣре, а^л скъдере
пепенірѣ порѣ премеддитатъ, тицектрітъ орї каскаль

Tot aceea é de **Фърст** щи atenþi, кънд mem-
ори комиcіонеи овсерьвъ диферинге вътвѣре да окї
антре предуриле търгови de предуриле търговиоръ
и възвѣнителе локрѣ de търгъ, саъ de kontinuра-
ние прокурѣ de рънзане din пинхъ.

Notицелите адъпнати до това присъдните ареста
и обсервирате че сънт de факти деспре арестата,
което не е петреано въз основа на протоколът
отговорен за съдебните де-кълни комитети и ко-
личини.

11. Această protocoală de înțelegere a formă
acă dăină care să ace raporta notișorile trebuien-
toace și în primul rând către cîteva de înțelegere
carea trebuienelor și a cărora de către cîteva
și a se spune către cîteva de prevedări înțelegerii,
pe dăină preșcrisele ce există, trebuie trimisice
c. p. oficiul de alimentarea militare.

12. Фіекаре протоколъ de la prѣ tereje лератъ трембінчюсълъ пытъръде колье, дзпъ ectencianea

vekből öszvérülendők, s lapszámozandók, fonallal áttüzendők, a cs. k. alkerületi biztos által, a lapszámok helyességének határozott helybehagyásával aláírandók, s hivatalipecsétel megjegyzendők, hogy vásárkönyvbeli ív kicsérélések ne történhessenek.

Minden egyes füzet I-en kezdve római számúval megjegyzendő.

13-or. A Cs. k. vidéki hivatalok, kerületi és alkerületi biztosok ezennel utasítanak, körüljaikban a vásárikönyveket átnézni, azok pontos vitelre fölött örködni, azokat mindenkor átnézéskor láttaozni, s az észrevett hibákat vagy mászerű pontatlanságokat azonnal megszüntetni.

14-er. Az árusforgalom iránt tett különös érdeku észrevételekről mindig rögtön, egyébiránt pedig a vásárok eredményéről általánosan csak is e tekintetben tett felszólítás következetében s időszakkonként a kiszabott közigazgatási tudositások alkalmával tétetik meg a közvetlenül előjjáró hatósághoz feljelentés.

15-ör. E jelenlegi rendelet 1851-iki jan. elsővel egész Erdély koronaország területén életbe építendő.

Szeben, 18-ik october 1850.

Wohlgemuth s. k.
Altábornagy.

zahl Bogen zu heften und zu paginiren, mit einem Faden durchzuziehen, von dem k. k. Unterbezirks-Kommissär mit ausdrücklicher Bestätigung der Seiten-Anzahl zu fertigen, und mit dem Amtssiegel zu versehen, damit Änderungen der Bogen im Marktbüche vorgedeugt werde.

Ein jedes Heft erhält die von I fortlaufende römische Zahl.

Dreizehntens. Die k. k. Distriktsämter, Bezirks- und Unterbezirks-Kommissäre werden hiermit angewiesen, auf ihren Dienstreisen die Marktbücher einzusehen, deren richtige Führung zu überwachen, diese daher bei jedesmaliger Einsicht zu vidieren, und wahrgenommene Fehler oder sonstige Unrichtigkeiten sogleich abzustellen.

Vierzehntens. Wahrnehmungen von besonderem Interesse bezüglich des Verkehrs sind stets sogleich, sonst aber die Resultate der Märkte überhaupt nur über diesfällige Aufforderung und periodisch in den vorgeschriebenen Administrationsberichten — der unmittelbar vorgesetzten Behörde anzuzeigen.

Fünfzehntens. Die gegenwärtige Verordnung hat mit 1. Januar 1851 im ganzen Kronlande Siebenbürgen in die Wirksamkeit zu treten.

Hermannstadt den 18. Oktober 1850.

Wohlgemuth m. p.
F. M. L.

котерукаш де таңра, ші пақнаташ, треде іраң кә фірә, сондайде де күтре ч ү көмікапіш де сопткеркә кә апірет конфірмұлғане де пәннәрдәк беделорд ші жиірілш кә сілілжәк оғінчалы, кә съ се пойыз превені скимбәрде көбелорд

Фіе каре томш пріимешде пәннәрдәк романд көрент дела I.

13. Ч ү р. оғінчіл діспекітіше, көмікапіш де чекк ші сопткеркә се жандарант прін ачеста а се зита да але жор көліктіріл оғінчісі ғын протоколеле де таңра, а пріверія асқора акратеі жор дәчері, аша ғар ачесте а ле віза ла фіекаро зітаре жиңжелде ші а дилдара де докш овсервателе грешел ші ала переглядіш.

14. Овсервъріле де ғын жиңжесі деосъєшіш де прівінда котерукаш де күтре арьлате тоідеаңна делок, іар алғасіл ғасыратателе таңрашылорд престе тозе пәннәлә о асеменеа провокаре ші периодик ғын прескрипселе ранпортері де админістрұшынен, яғ оғінчілдемілжлоціш препис.

15. Ординдікнеа де ғауы аре а пъші ғын жаңа каре ғын толъ дара де король Трансильвания кә 1. Ianварш 1851.

Сібіл ғын 18. Октябрь 1850.

ВОЛГЕМУТ м. п.
Ф. М. Л.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

I. Melléklet a 99-dik számhoz.

Minta

I. Füzet.

VÁSÁRKÖNYVE

N. városának, ahol (az illető okirat kelési éve, napja és száma) kelt felsőbb engedmény következtében, hetenkint (a héti nap neve) hétvásárok tartatnak; ugyancsak itten felsőbb engedelm következtében napjain évenkénti országos vásárok tartatnak.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

2 Lap.

Vásárnak

Az árulási és vevési árucikkek
megnevezése, mennyisége
és minősége .

Januar 10-én 1851.

(Hétvásár.)

3 Köböl legjobb minőségű tisztabuza.

7	"	közép	"	rozs.
2	"	gyenge	"	árpa.
8	"	legjobb	"	zab.
3	"	"	"	törökbúza.

s a t.

B. Marha.

C. Nyersanyagok.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

a 153. a c e v e	Vevők nevei	Átelár		J e g y z é s .
		pengő pénzben	fr. kr.	
N. N.	N. N.			
N. N.	N. N.			
	N. N.			
N. N.	N. N.			
N. N.	N. N.			

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A vásárkönyv rovatainak megmagyarázásával még a következők jegyeztetnek meg.

Az első rovatba igatandó az országos- vagy hetivásár napja.

A 2-ik rovatba jönek a vásárra hozott árucikkek; ebben elsőben is az eddig tett tapasztalás szerinti alosztályozás szükséges, s még pedig az járu forgalomban megjelenő árucikkek főérkezeteik szerint, például: gabona, marhák, nyersanyagok élelmiszerek, s a t. A. B. C. D. s. i. t. betükkel megjegyzendők, melly után teendő aztán az egyes árucikkeknek mennyisége és minősége a tett vételek és eladasok szerint.

A 3-dik és 4-dik rovatban az eladók és vevők neveiknek van helye, közönséges vásárnapokon azokot a vásári biztosok nagyobb részint ösmern fogják, vagy könnyen kitudhatják, egyébiránt főleg nagyobb vételek alkalmával magoknak a vevőknek és eladóknak fog érdekkében állani, neveiket a vásárkönyvben beigatva tudni, minthogy ezt részszerint, például: marhákra nézve még az igaz kereset bebizonyítására is felhasználhatni.

Mindazáltal nehogy a vásári biztosok illetlen tolakodása a szabad árusforgalomra káros befolyást gyakoroljon, ezen két rovatok üressen is maradhatnak.

Nem is az itten a feladat, hogy minden eladások és vételek pontosan feljegyezzessenek a vásári könybe, minthogy elég ha csak néhány s főleg telcemebb vételek igattatnak be abba, s minden férkezet végén kijelöltetik a vásárra hozott árucikkek hozzávetőleg megközelíthető mennyisége és minősége, azok kelete, ára s a t. s okoltatik a kissebb vagy nagyobb árusforgalom oka.

Átalában e foglalkozásnál a vásári biztosnak egy bizonyos ideillő tapintat ajánlatatik, minthogy feladata szerint az árusforgalmat előmezditőlag és öltalmazólag nem pedig háborítólag vagy talán épen akadályozólag kell munkálkodnia.

Mindazon árupiaczok áttekintése végett, melyekről illetőleg A. B. C. s a t. férkezetek alatt nyilatkozni kell, másolatilag idezáratik egy olly piaci árjjegyzék, miilyen az illető katonai élelmű hivataloknál, a fennálló rendszabályok értelmében beküldendő.

Beilage I. zu Nr. 99.

Muster

Tom. I.

M a r k t b u d

der Stadt (oder des Marktes)

BCU Cluj / CentrN. N. University Library Cluj

allwo mit hoher Bewilligung (Datum und Zahl der betreffenden Urkunde) allwochentlich am (Wochentag) Märkte Statt finden. — Ferner werden daselbst im Grunde h. Bewilligung am Jahrmarkte abgehalten.

Markttag

am

10. Januar 1851.

(Wochenmarkt.)

B e n e n n u n g
der
Quantität und Qualität
der
Kauf- und Verkaufsartikel.

A. Getreide.

- 3 Kübel Weizen bester Qualität,
7 " Korn mittler ",
2 " Gerste minder ",
8 " Hafer bester ",
8 " Kukuruz ".

u. s. w.

B. Bieh.

C. Rohstoffe.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Namen der Verkäufer.	Namen der Käufer.	Kaufpreis in C. M.		Anmerkung.
		fl.	kr.	
n. n.	n. n.			
n. n.	n. n.			
n. n.	n. n.			
n. n.	n. n.			
n. n.	n. n.			

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Zur Erklärung der Rubriken des Marktbuches wird noch Folgendes bemerkt:

In die erste Rubrik ist der Tag des Jahr- oder Wochenmarktes anzusehen. In die zweite Rubrik kommen die zu Markte gebrachten Artikel — Hier ist zuerst eine den bisherigen Wahrnehmungen entsprechende Untertheilung nötig, u. z. sind die vorzüglich in Verkehr erscheinenden Artikel nach Haupt-Kategorie, z. B. Getreide, Vieh, Rohstoffe, Lebensmittel ic. mit Buchstaben A., B., C., D. u. s. w. anzusehen, dann kommt Quantum und Qualität der einzelnen Artikel nach den abgeschlossenen Käufen und Verkäufen.

In die dritte und vierte Rubrik kommen die Namen der Verkäufer und Käufer — bei gewöhnlichen Markttagen werden diese Namen wohl größtentheils von den Markt-Kommissären gekannt, oder leicht eruirbar sein, sonst besonders aber bei größeren Käufen wird es selbst im Interesse der Käufer und Verkäufer liegen, ihre Namen im Marktbuche eingetragen zu sehen, weil dieses theilweise auch zum Nachweise rechtmäßiger Erwerbsart, wie z. B. bei Viehstücken benutzt werden kann.

Um jedoch durch eine ungemessene Zudringlichkeit der Markt-Kommissäre nicht nachtheilig auf den freien Verkehr einzutwirken, können diese beiden Rubriken auch unvollkommen ausgefüllt gelassen werden.

Auch handelt es sich nicht darum, um alle Käufe und Verkäufe im Marktbuche genau zu verzeichnen, sondern es genügt, wenn einige und besonders bedeutendere Käufe ersichtlich gemacht werden, und am Schluße jeder Kategorie blos angemerkt werde, das approximative Quantum und Qualität der zu Markt gebrachten Artikel, deren Umsatz, Preis ic. nebst Erklärung der Ursache des größeren oder minderen Verkehrs.

Ueberhaupt muß dem Markt-Kommissär ein entsprechender Lakt bei diesem Geschäfte empfohlen werden, indem der Zweck desselben dieser ist, damit dem Verkehr fördernd und schützend, keineswegs aber störend oder gar hemmend eingewirkt werde.

Zur Uebersicht der sämtlichen Emporien, auf welche im Marktbuche unter den betreffenden Kategorien A., B., C. ic. reflektiert werden soll, wird eine Abschrift des Marktpreiszettels, wie solche an die betreffenden Militär-Verpflegsumter nach den diesfalls bestehenden besonderen Anordnungen eingesendet werden, hier angeschlossen.

Алъзрател I. ла №. 99.

Modelъ

Томъл I.

ПРОТОКОЛЪ DE ТЪРГЪ

алъ чеъци (саъ алъ лъкълъ де търгъ)

N.

зъде къ дната дато (датът на пътешествието) кътъ седъмдесет (зид седъмдесет) се динъ търгъри —

всеменеа се динъ tot аколо не замеизлъ дната кончесиенъ ла

търгъри de деаръ.

=====

Пад. 2.

Zioa търговия дн

Номиреа квалитетъй ші а квалитетъй артикулоръ de
котитъре ші вънзаре

10. Іанвари 1851.

(търгътъ де септември)

А. Б Д К А Т Е

3	гълете гръб квалитета чеа маі венъ
7	„ съкаръ „ de тіжлокъ
2	„ опъзъ „ маі проастъ
8	„ овъсъ „ чеа маі венъ
3	„ къзурезъ „ „ „ „

III. m. d.

B. В И Т Е.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

C. П Р О Д Й П Т Е.

Нъмеле външторилоръ	Нъмеле компъртъорилоръ	предълъжници ди тонетъ копв.		О б с е р в а р е
		Фл.	кр.	
N. N.	N. N.			
N. N.	N. N.			
N. N.	N. N.			
N. N.	N. N.			
N. N.	N. N.			

ДРЕПТВА ДЕСАДИШЕ А РЪБРИЧЕЛОРД ДИН ПРОТОКОЛЪВЪ ДЕ ТЪРГЪ СЕ МАИ ОБСЕРВЪ ѢРМЪТОАРЕЛЕ:

Ан разріка чеа din trii spesie jnсemnatъ zioa Imprejti de уаръ опи de centemънъ.

Дн а дба рѣврікъ вінѣ артіклій adh'ші да тѣргъ — ачі ecte de трезінцъ о сантампцире кореспонденціе да оссерваторіе de нѣпъ акамѣ, шї апаке артіклій кари се івеckъ мал къ деосевіро дн комерцій, трезіо пші дспъ прінципала категоріе п. е. вѣkate, vite, prodvate крдс, тіжлобче de але віециш. ч. л. къ літере A, B, C, D, ш. т. д. дспъ ачеса віно кантитатеа шї кантитатеа деосевіорѣ артіклій дспъ днкеестеле коппѣръші шї вакпзръ.

Ди а 3-а ші а 4тра ръзврікъ вінъ пытало вѣнзелорійоръші а де къмпъръторіоръ — да овічнітеле зіле de търгъ пытале ачссе парте таре вор ѿ
къпоскте комікаріоръ de търгъ, саѣ тшоръ de ерзатъ, алі Феліш тал алесъ лакъпъръръші таріва зъчеа кіард дю інтересъ въ къмпъръторіоръші алѣ вѣнзелорійоръ
а'ші ведеа 'нлрекстъ пытале дн пропоколъ въ търгъші, пентръ къ de тн чо асеменоа се потъ Фолосі дн парте ші пентръ довоедіроа модзлакі лафілакі de
къщігъ, прекъм пентръ всетимъ да капите до біте.

Ка totom прін о импортонаїте пекевенітъ а комісаріюорѣ де таріш съ нг со продактъ о інфляцію пъгзбічсь аспра лівералы котеруїк, се подъ
жъса азвеле ачесте рэзріче песевжрийт ландеплант.

Нич къ се тратеъзъ decpro ачеса, ка дн протоколът до търгът съ се дисемпне актатъ тозе къмпъръръмъ ши вжнъръле, чи ажнъде, дакъ зпеле ши апстит тай дисемпътбреле къмпъръръ се вор фаче evidentе, ши да днкееряа фиекъреи катеропъл се за осерва апраксиматива капилате ши капилате а ар-тиклълорът адюшъ да търгът, алор тречере, прецъ, ш. ч. д. до димпрегът къ децилареа притинеи до зпѣ котерций мал шаре ал мікъ.

Престо този рекомендателният комитет по изборите и избрани имате възможността да се използват за целта на изборите.

Според прописките на изследователския етапарълорд, да каре ефект до а се рефлекса дн прокоголък бъргълъ, същ респектируем катеропи A, B, C, т. ч. д. се добавят акции о колко де видима прецълък де търгълъ, докъм когато се тримитък спомене ка ачоле да респектируем официалният документаре, докъм десените определения че есичък да заснете къмълънде.

III. Melléklet a 99-dik számhoz.

Vásár-helye

Kerület

Piaczi árjegyzék 185 -iki hó -ról

Vásárra hozott áruknek a tanács által bizonyított értéke

A tanács felelősége
mell. átváltoztatása

Jegyzés

Országosan szokott mérték	Az áru néme és minősége	ár váltó pénzb.		az az forint krajczár		al ausr. mér- tékre	váltó pénzr. fr. kr.	Jegyzés
		fr.	kr.	forint	krajczár			
Erdélyi köble	Tisztbüza	legjobb						
		közép						
		leggyengébb						
	vegy. búza	legjobb						
		közép						
		leggyengébb						
	rozs	legjobb						
		közép	minőségű					
		leggyengébb						
	árpa	legjobb						
Törökbúza		közép						
		leggyengébb						
	zab	legjobb						
		közép						
		leggyengébb						
alsó austriai mázsája	finom							
	zsemlye		listt					
	fehérkenyérnek való							
	köz „ „							
	borsó							
	lencse							
	bab							
	kölcs							
	haricska							
	pityóka							
Erd. köböl	zsemlyekása							
a. austriai kupája	árpákása							
a. austriai mázsája	széna	kötötten						
		kötetlen						
Kötete	aláteriteni való							
	vegyíteni „		szalma	12				
	kostnak „			3	fontjával			
				14				
al-austriai öi	Fa	kemény	vizen szállított					
		„	nem szállított					
		lágy	vizen szállított					
		„	nem szállított					
		kemény	vizen szállított					
		„	nem szállított					
		lágy	vizen szállított					
		„	nem szállított					
a. mázsája	köszén							
	öntött gyertya							
	öntetlen							
	szappan							
	marhahús							
	só							
	lámpa olaj							
	bor	ó						
		új						
	sör							
al-austri- Kurja	válinka							

Beilage II. zu Nr. 99.

Marktort

Bezirk

Market price = Settel vom

Vom Magistrat bestätigter Werth der zu Markte gebrachten Fleischarten.

Landes- übliches Maß und Gewicht.	Gattung und Qualität.	Preis in W. W.		Säge:		Berantwortliche Reduction d. Mag.	Anmerkung.
		fl.	fr.	Gulden	Kreuzer		
Siebenbürgischer Fußel	Wheat	bester					
		mittlerer					
		mindeste					
	Halbfucht	bester					
		mittlerer					
		mindeste					
	Corn	bester					
		mittlerer	Qualität				
		mindeste					
	Gerste	bester					
		mittlerer					
		mindeste					
	Oats	bester					
		mittlerer					
		mindeste					
n. ö. Zentner	Raisins						
	Mund-						
	Semmel-						
	Weißpohl-						
	Schwarzpohl-						
n. ö. Maß	Eggs						
	Linsen						
	Bohnen						
	Herrings						
	Haideen						
Sieb. Kübel	Potatoes						
	Walzengries						
n. ö. Maß	Caterpillars						
	Hay	gebundenes					
Bünd		ungebundenes					
	Lager-		12				
n. ö. Zentner	Rye- or Straw-		Troh	3	Pfund		
	Butter-		G	14			
n. ö. Schäffer	Hard						
	"						
	Soft						
	"						
	Hard						
	"						
n. ö. Zentner	Steinkohlen						
	Candles cast						
n. ö. Pfund	" uncast						
	Soap						
	Meat						
	Salt						
n. ö. Maß	Brennöl						
	Wine	old					
		new					
	Bier						
	Branntwein						

